

Синдром на недостаток на внимание и хиперактивност (АДХД) и Предизвикувачко однесување

Фил Декстер, советник за развој на наставници при Британскиот совет

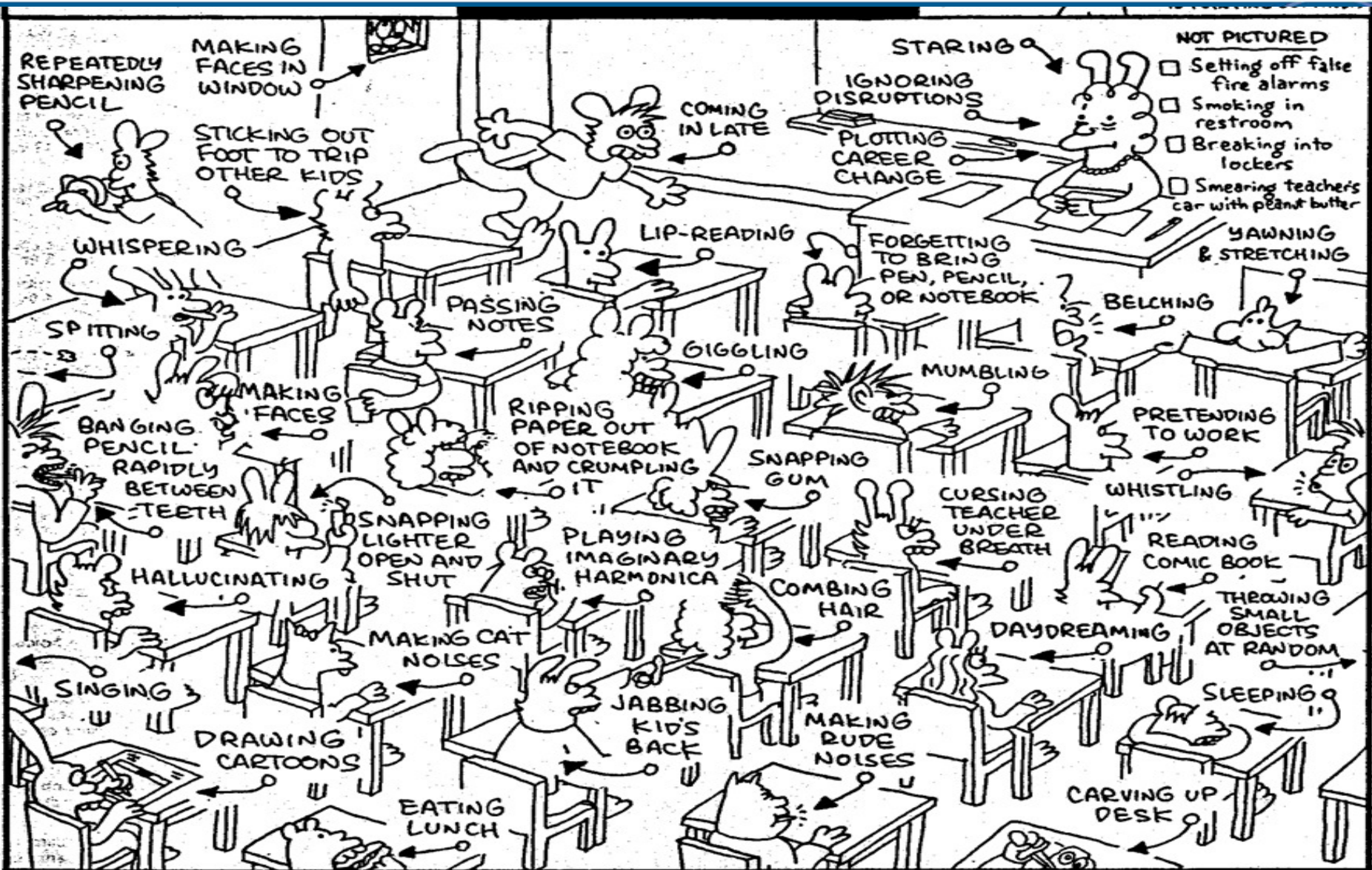
TeachingEnglish

Special
Educational
Needs

Мит или реалност?

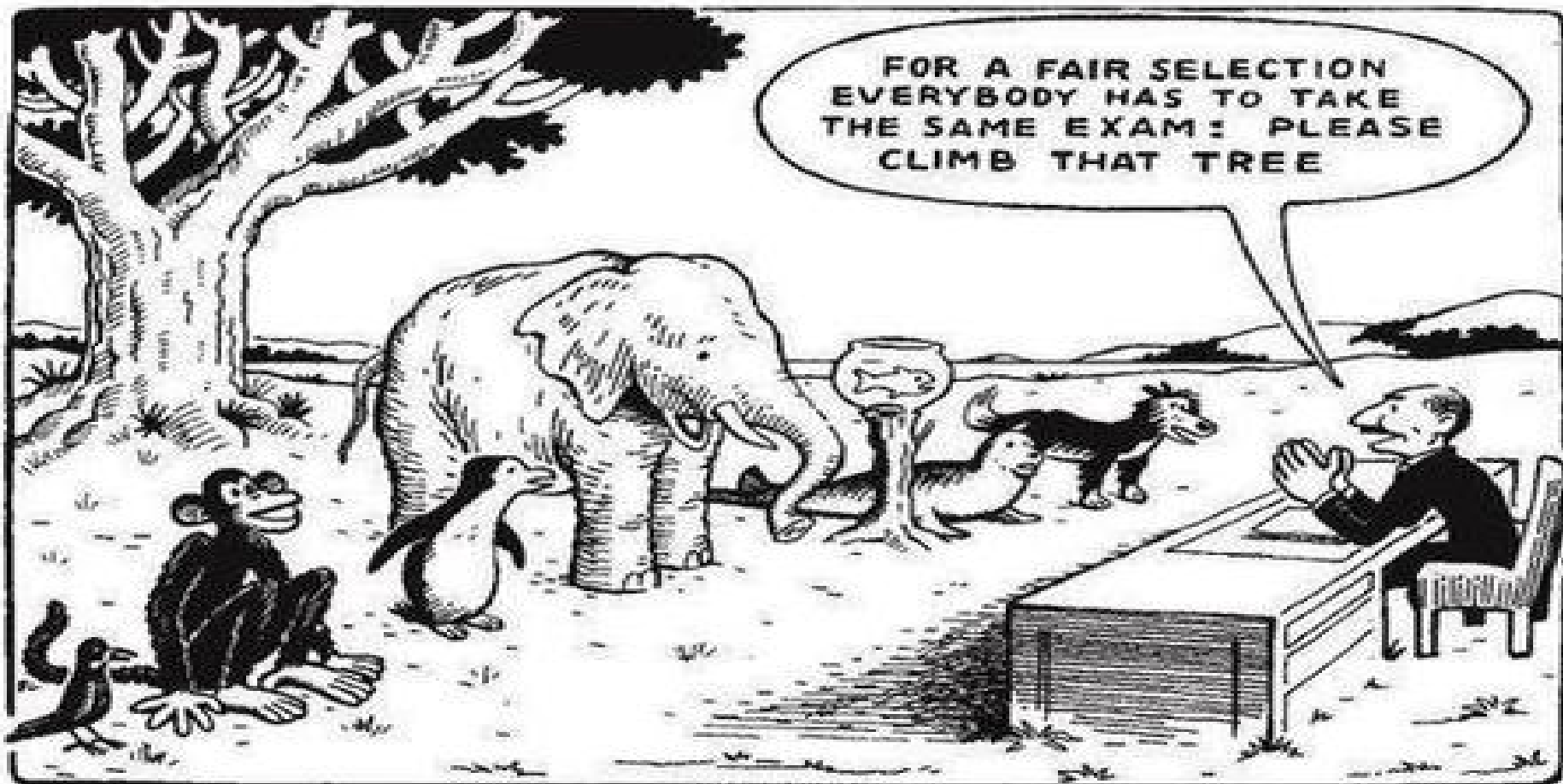
Создавање на позитивно опкружување за учење

Како би можел ученикот да се чувствува и што би можел да направи?

Стандардизирани тестови и тестирање?

Став на едно дете

Ги мразам часовите по англиски,
наставникот секогаш ни дава долги
текстови за читање и јас не разбираам. Се
обидувам да се концентрирам, но ми доаѓа
да се откажам по првите неколку реда. Ја
ставам главата на клупа и воздивнувам
затоа што ми е преку глава. Наставникот ми
вика и вели дека сум мрзлив

Став на едно дете

Мразам да играм игри на англиски. Би требало да е забавно, но никогаш не знам кога мене ми е редот и чекам многу долго, па потоа ќе се вклучам и сите се лутат затоа што не ми е мене редот. Потоа јас им викам, а понекогаш и излегувам од училница.

Став на другите деца

Дете 1

Питер е навистина смешен, секогаш вика, прави смешни фаци и се однесува како клоун. Секогаш може да го натераме да го прекине наставникот кога часовите се здодевни.

Дете 2

Не мислам дека е смешен, секогаш ми ги чепка работите и не можам да продолжам со работа. Кога кревам рака да одговарам, тој секогаш го кажува одговорот пред наставникот да скорне некого. Навистина ме нервира.

Дете 3

Не ми се допаѓа. Навистина е тешко да се игра со него затоа што секогаш упаѓа и не си го чека редот. Се обидуваме да го играме затоа што наставникот ни рече да бидеме фини со Питер, ама ни доаѓа преку глава, претешко е да си му другар

Школско искуство-приказната на Мајкл

Со какви предизвици се соочува Мајкл во учењето?

- „Чувствувам како во главата да имам машина за лото. Скокаат 55 топчиња. Ако се обидам да внимавам, гледам како на секое топче се појавува по еден број. Во еден момент е таму, а потоа го нема. Ќе видам друг, па и тој го снемуга. Ако се обидам да се фокусирам на сите броеви што се појавуваат, не можам да ги следам.“**
- „Во мозокот ми скокаат разни информации. Многу различни работи се појавуваат во исто време. Тешко ми е да се сконцентрирам, не можам да седам мирно и да се фокусирам на лекцијата. Мора да се движам или да гледам низ прозорец.“**

Како може да ги опишеме тешкотиите на Мајкл?

**Ви текнуваат ли
решенија/стратегии за поддршка
на Мајкл?**

Поддршка за Мајкл и сите ученици за нивните потреби за концентрација и фокус

- ✓ Инструкциите да се даваат една по една/во мали чекори
- ✓ Да се користат визуелни средства, графикони и бои
- ✓ Да се даде приоритет на пристапот за резултат од работата
- ✓ Да се зададат цели што треба да се исполнат за секој дел
- ✓ Да се работи на најтешките работи порано во денот
- ✓ Да се дава краток преглед
- ✓ Да се воспостави личен однос
- ✓ Да се предвиди време за паузи и „тајм аут“
- ✓ Да се спречи можно немирно однесување
- ✓ Да седи подалеку од работи што одвлекуваат внимание
- ✓ Да се прифатат доцните домашни и да се даде делумен кредит за делумна задача

Приказната на Бред

Како да ги поддржиме нашите ученици со предизвици во однесувањето и да промовираме инклузија

Дијагностицирање на АДХД врз основа на **ДСМ IV дијагноза**

АДХД се дијагностицира ако детето покажува многу од симптомите на листата за Невнимание или повеќе симптоми од комбинираните листи за Импулсивност и хиперактивност

Треба да постојат и докази дека симптомите биле присутни пред 7 годишна возраст и во две или повеќе опкружувања, пр. училиште и дома

Да се разбере поширокиот контекст.....

Типови АДХД – што може да забележите

Претежно невнимателен тип (ПНТ)

Хиперактивно импулсивен тип (ХИТ)

Комбиниран тип (КТ)

Невнимание

- Честопати не обрнува внимание на детали или прави непромислени грешки во задачите или други активности
- Често има проблеми да го одржи вниманието или е расеан при задачи или играње
- Често се чини како да не слуша кога директно му се зборува
- Често не ги извршува до крај инструкциите и не ги довршува задачите или другите обврски

Невнимание

- Често има тешкотии при организирање задачи и активности
- Често избегнува, не сака или се двоуми да се вклучи во задачи што бараат подолготраен ментален труд, на пр. домашни задачи
- Често губи работи потребни за некоја задача, пр. моливи, книги
- Често е заборавен во дневните активности

Хиперактивност

- Често мрда со раце или нозе или се вртка на столче
- Станува од столче во училница или во други ситуации каде што се очекува да седи
- Често трчка наоколу или се качува во ситуации кога тоа е несоодветно или континуирано чувствува нервоза
- Често е во движење или се однесува како да има мотор
- Често претерано зборува

Импулсивност

- Често дава одговори пред прашањето да биде завршено и тешко му е да чека да дојде на ред
- Често прекинува или се наметнува на други, на пр. се меша во разговори

Триаголник на учење

- Однос

Routes to excellence

Патишта до извонредност

Совети за предавање на деца што покажуваат отпорно-амбивалентна приврзаност

- Да се избегне „заговарање“ на потребата од постојана инволвираност на наставникот и на тој начин „прекумерно помагање“
- Со свои зборови и стратегии да му покажете дека ја разбирате неговата потреба да провери дали го помните кога не сте во директна комуникација со него
- Одредете јасни временски граници кога ќе му се навратите: Одговори ги првите три прашања и ќе дојдам да проверам
- Ако не се вратите на време, кажете „Се извинувам што не можев да се вратам кај тебе, можеби си помисли дека те заборавив, но не е така“
- Охрабрете го да „верува на сопствениот мозок“

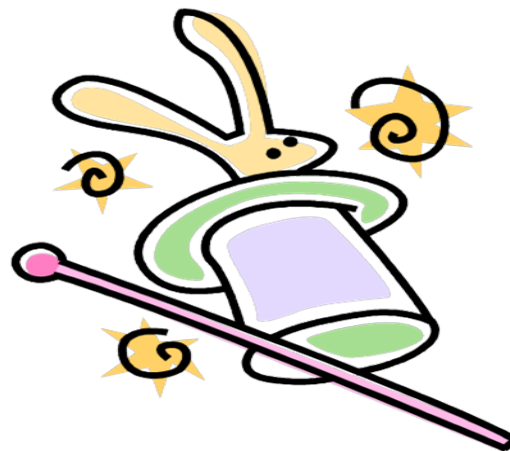
Routes to excellence

Совети за предавање на дете што покажува одбегнувачка приврзаност

- Да се избегне искушението прерано да се воспостави врска, на овие ученици ова им се чини опасно
- Врската да се развие преку задачата, пр. коментирајте за ликовите, темите во задачите/приказните наместо за ученикот
- Дозволете му на ученикот да има внатрешна контрола, дури и за пофалба, пр ‘Ти си сигурно задоволен/горд со ова’
- Користете групна работа во која ученикот може да учествува во истражувањето/читањето и не мора директно да презентира пред наставникот
- Користете метафори со приказни/цртежи/дијалози/слики
- Ако сметате дека ве игнорира, запомнете „тоа не е наменето за вас“

Можни пристапи и решенија за поддршка во учењето

Нема магија ниту успешни трикови

.....НО

Што можат наставниците да забележат – потреби за учење..

Дали работата е прелесна или претешка? Како знаете?

Дали работата бара многу пишување? Мирно седење?

Препишување од табла?

Дали детето има поинакви желби за учење?

Дали детето е забележано само по негативни работи? Кои се позитивните страни?

Дали детето има проблеми при следење на инструкции?

Дали детето има проблеми со помнењето –визуелно? слушно?

Што можат наставниците да забележат- потреби за учење.

Дали проблемот се јавува во сите одделенија и во секој период од денот?

Дали проблемот се јавува при одредени групирања?

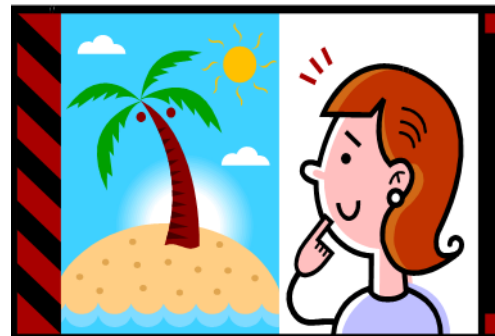
Каде седи детето? Дали може добро да слуша и гледа?

Со кого седи детето? Дали ова прави некаква разлика?

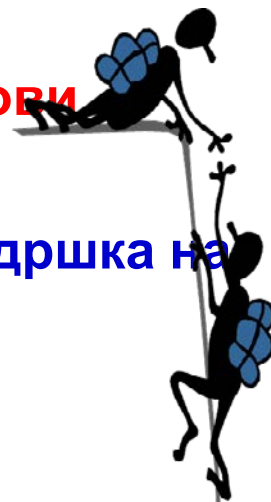
Какви задачи детето може да прави?

Кога детето е ангажирано, што е тоа што го привлекува?

Што може наставникот да стори?

- ✓ Бидете љубопитни, учете заедно со нив, не мора да ги знаете сите одговори
- ✓ Користете фактички, описен јазик а не донесувајте судови
- ✓ Согледајте ги и обрнувајте внимание на чувствата
- ✓ Користете реченици како „Што може да сториме за поддршка на учењето“
- ✓ Согледајте ги и наведете ги силните страни за да не се фокусираме секогаш на негативното
- ✓ Забележете што функционира и користете го тоа почесто

Примери за активности

✓ **Вашата состојба за учење – кажете што мислите**

✓ **Колку е долга една минута?**

✓ **Се ми е бучава! - Конкретно пишување**

✓ **Правење реченици во различни бои и физички реченици**

✓ **Визуелни распореди**

I Just Called to Say I Love You – Stevie Wonder

No New Year's Day to celebrate,
No chocolate covered candy hearts to give away
No first of spring, no song to sing, In fact it's just another ordinary day
No April rain, no flowers bloom, No Wedding Saturday within the month of
June

But what it is is something true, Made up of these three words that I
must say to you

I just called to say I love you; I just called to say how much I care
I just called to say I love you, and I mean it from the bottom of my heart

I just called to say I love you – Stevie Wonder

No summers high, no warm July, No harvest moon to light one tender August
Night No autumn breeze, no falling leaves, not even time for birds to fly to
southern skies

No Libra sun, no Halloween, No giving things to all the Christmas joy you bring

But what it is Some old, some new

To fill your heart like no three words could ever do

I just called to say I love you; I just called to say how much I care

I just called to say I love you, and I mean it from the bottom of my heart

I just called to say I love you; I just called to say how much I care

I just called to say I love you, and I mean it from the bottom of my heart

Of my heartof my heart

Задачи за конкретно пишување

Нацртајте контури од бонбониера – Нова година е и за жал нема кому да дадете подарок. Во бонбониерата напишете како се чувствувате.

Нацртајте контури од било која форма – внатре напишете што за вас значи „обичен ден“

Нацртајте контури на маж и жена – внатре напишете нешто за „свадба“

Нацртајте контури на телефон – внатре напишете го дијалогот што би го воделе со многу драг пријател или љубовник

Нацртајте контури на месечина – внатре напишете што чувствувате кога шетате во топла августовска вечер

Задачи за конкретно пишување

Нацртајте контури на репка или тиква со лице на средина – внатре напишете што се случува на Ноќта на вештерките

Нацртајте контури на елка – внатре напишете приказна за Божик.

Нацртајте ги контурите на зборовите „Те сакам“ – внатре напишете што ви значат овие зборови

Нацртајте контура на било кој облик што ве потсетува на пролет – внатре напишете што ви значи пролетта.

Нацртајте контура на било кој облик што ве потсетува на есен – внатре напишете што ви значи есента.

Нацртајте капки дожд. Нека бидат многу големи – внатре напишете за „април е време кога...“

Правење реченици – флексибилна синтакса

Членови

Придавки

Именки

Глаголи

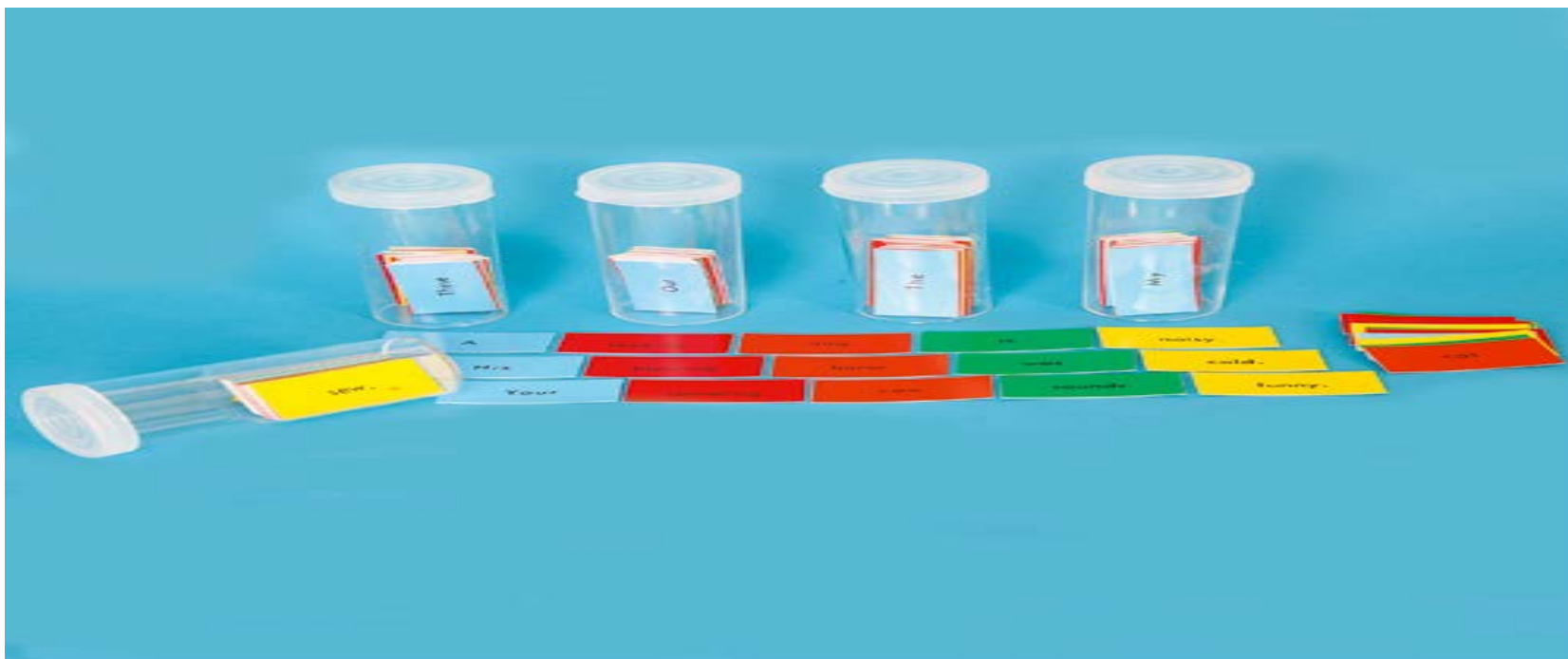
Предлози

Прилози

Читање и пишување

<http://www.tts-group.co.uk/shops/tts/Products/PD1722902/Brogy-Sentence-Resource>

Визуелен распоред

	понеделник	вторник	среда	четврток	петок
8.45 – 0900	Прозивање				
09.00-10.00	англиски	матаметика	англиски	математика	наука
10.00-11.00	математика	англиски	математика	англиски	физичко
11.00-11.15	одмор				
11.15-12.15	наука	наука	физичко	наука	француски
12.15-13.00	ручек				
13.00-14.00	физичко	музичко	француски	уметност	технологија
14.00-1500	технологија	историја	граѓанско	ИТ	географија

MONDAY

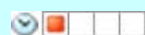
TUESDAY

WEDNESDAY

THURSDAY

FRIDAY

8.45-9.00

Registration

9.00-10.00

English

Maths

English

Maths

Science

10.00-11.00

Maths

English

Maths

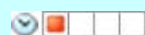
English

R.E.

11.00-11.15

Break

11.15-12.15

Science

Science

P.E.

Science

French

12.15-1.00

Lunch

1.00-2.00

P.E.

Music

French

Art

Technology

2.00-3.00

Technology

I.T

History

Citizenship

Geography

Стратегии за АДХ

Исклучување на ТВ канали

Инструкции една по една

Визуелна уметност – користење на бои

Најтешкото да се работи рано во денот – се дава кус преглед

Поделба во сегменти и цели за постигнување

Да се направат скици за фаќање белешки

Совпаѓање на начинот на испорака и планираниот

резултат

Стратегии за АДХД

писмени и тестови со остварлив број на задачи

Куси натпреварувачки игри

визуелен контакт

Користење на топче за намалување на стресот

паузи

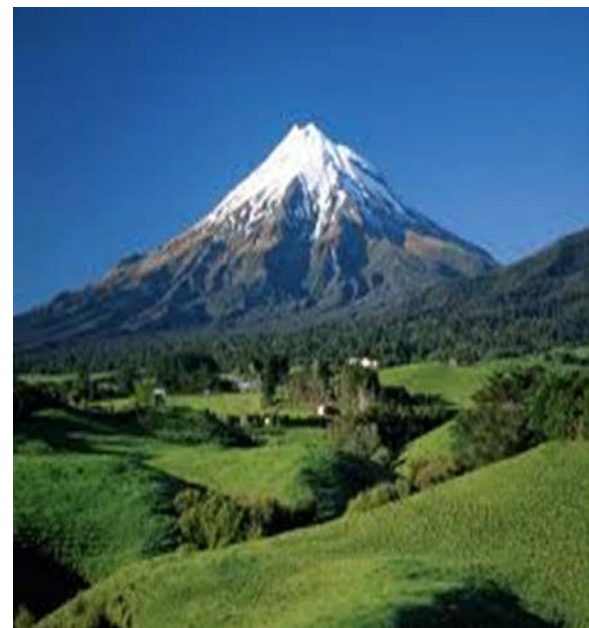
**да седи подалеку од работи што одвлекуваат внимание – насамо
дискутирајте за однесувањето**

**Распоред со датуми за домашни – кредит за завршена работа
прифатете задоцнети домашни!**

Сменете ја вашата реакција на однесувањето

Остварлив период чекор по чекор за градење на успешни резултати

- ✓ Направете краток преглед
 - ✓ Појаснување по потреба
 - ✓ Мостови меѓу лекции
 - ✓ Различни бои
 - ✓ Белешки од напред
 - ✓ Размислување
 - ✓ Набљудување и менторство
 - ✓ **Оставете време стратегиите да делуваат**
 - ✓ KISS-E
-
- ❖ Учење со голем интерес
 - ❖ Визуелен, кинестетички и тактилен пристап
 - ❖ Повеќесетилен

Содржина на курс за Посебни образовни потреби (ПОП)

- ☐ Портфолио за Посебни образовни потреби
- ☐ Вовед во Посебни образовни потреби
- ☐ Диспраксија
- ☐ Нарушување на видот, слухот и телесно
- ☐ Синдром на недостаток на внимание и хиперактивност
- ☐ Пореметувања од аутистичен спектар
- ☐ Дислексија
- ☐ Надарени и талентирани ученици
- ☐ Пристап за инклузивно оценување
- ☐ Тешкотии во говор и јазик
- ☐ Социјални, емотивни и тешкотии во однесување
- ☐ Мултикултурни влијанија и влијанието врз тешкотиите со учење

Special Educational Needs Portfolio

For your self-access course

This is your personal portfolio. You can use it to log your thoughts and feelings and to reflect on your work and learning during this special educational needs training course.

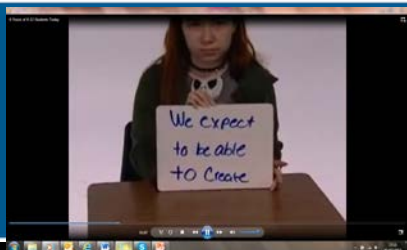
Your portfolio has one section for each of the SEN course units. Each section includes:

- a case study
- a learning log - to write your personal notes
- further reading and useful resources.

Image © iStockphoto

<http://www.teachingenglish.org.uk/teacher-training/special-educational-needs>

Да го чуеме гласот на ученикот

www.teachingenglish.org.uk

Благодарам